

p-FENYLEENIDIAMIINI

HTP-arvon perustelumuistio

Yksilöinti ja ominaisuudet

CAS No	106-50-3
EEC No	612-028-00-6
EINECS No	203-404-7
Kaava	C ₆ H ₈ N ₂

Synonyymit	p-Aminoaniliini 1,4-Bentseenidiamiini p-Diaminobentseeni C.I. 76076
Molekyylipaino	108,15
Sulamispiste	139-147°C
Kiehumispiste	267°C
Muuntokerroin	1 ppm = 4,49 mg/m ³ 1 mg/m ³ = 0,223 ppm
Höyrynpaine	alle 1 torr (21°C)

p-Fenyleenidiamiini on valkoinen tai vaalean purppuranpunainen kiteinen aine, joka ilmassa muuttuu purppuranväriseksi tai mustaksi. Se liukenee jonkin verran veteen, alkoholiin ja eetteriin.

Varoitusmerkit	T, N
R-lauseet	23/24/25-36-43-50/53

Esiintyminen ja käyttö

p-Fenyleenidiamiinia käytetään hius- ja turkisvärinä sekä välituotteena väreille, hapettumisenestoaineille ja kumin vulkanointikiihdyttimille

Aineenvaihdunta

p-Fenyleenidiamiini imeytyy nieltynä ja hengitysteitse sekä myrkytystapausten perusteella myös ihon kautta.

Vatsaonteloon ruiskutetusta p-fenyleenidiamiinista poistui 24 tunnin aikana 69 % virtsan mukana ja 29 % ulosteessa. Virtsan tärkein aineenvaihduntatuote oli diasetyyli-p-fenyleenidiamiini, jonka osuus oli 30 % virtsaan erittyneestä lähtöaineesta.

Terveysvaikutukset

Ihmisiä koskevat tiedot

p-Fenyleenidiamiini voi ärsyttää ihoa, nielua ja kurkunpäättä sekä aiheuttaa

astmaa, valkotäpläihoisuutta ja allergista kosketushottumaa (Brancaccio ja Cohen, 1995; Kanerva ja Nixon, 2000). Se voi myrkytystapausten perusteella aiheuttaa maksa-, lihas- ja munuaisvaurioita (Suliman työtovereineen, 1983; Baud työtovereineen, 1984; Brown työtovereineen, 1987; Bourquia työtovereineen, 1988; Averbukh työtovereineen, 1989; Saito työtovereineen, 1990; Sir Hashim työtovereineen, 1992; Lifshits työtovereineen, 1993; Ashraf työtovereineen, 1994; Shemesh työtovereineen, 1995; Anuradha työtovereineen, 2004; Kallel työtovereineen, 2005). Myrkytystapauksissa on esiintynyt myös sydänlihaksen tulehdusta (Zeggwagh työtovereineen, 2003; Brahmi työtovereineen, 2006).

Hiusvärinä käytettynä se on aiheuttanut mm. huimausta, anemiaa ja mahakatarria sekä näköhermon surkastumista (Yagi työtovereineen, 1996). Keuhkopöhö on kuvattu 40- vuotiaalla naisella, joka oli levittänyt jalkapohjiinsa para-fenyleenidiamiiniväriä (Abdulla ja Davidson, 1996).

Työperäisiä myrkytyksiä, allergista ihottumaa ja astmaa on kuvattu mm. kampaajilla ja turkistytöläisillä (Nott, 1924; Mayer ja Förster, 1929; Israels ja Susman, 1934; Silberman ja Sorrel, 1959; Bernstein, 1992; Guerra työtovereineen, 1992; Rebandel ja Rudzki, 1995; Armstrong työtovereineen, 1999; Lodde työtovereineen, 2001).

p-Fenyleenidiamiinin välittömästi henkeä tai terveyttä uhkaavaksi IDLH- arvoksi on asetettu 25 mg/m³.

Eläinkokeiden havainnot

p-Fenyleenidiamiini voi kokeellisesti ärsyttää lievästi tai kohtalaisesti ihoa. Se on marsuilla osoittautunut ihoa herkistäväksi. Sen välitöntä myrkyllisyyttä kuvaava LD50 suun kautta rotilla on 80 mg/kg.

HTP-arvon perusteet

p-Fenyleenidiamiinin työilmaraja-arvoa asetettaessa keskeisiä ovat sen ylähengitysteiden ärsytysvaikutukset ja herkistävät vaikutukset sekä sen rakenteellinen analogia m-ksyleeni-alfa-alfa'- diamiinin kanssa, jonka työilmaraja-arvo on 0,1 mg/m³ kahdeksan tunnin vertailuaikana.

Kemian työsuojeluneuvottelukunta esittää, että p-fenyleenidiamiinin haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää säilyttämällä sen HTP-arvona 0,1 mg/m³ kahdeksan tunnin vertailuaikana ja 0,3 mg/m³ 15 minuutin vertailuaikana. HTP-arvon liite 'iho' esitetään myös säilytettäväksi, koska aine on ihon kautta imeytyttyään aiheuttanut myrkytyksiä ja koska EU on luokitellut sen ihon kautta myrkylliseksi.

Eri asettajien ilman epäpuhtauksien vertailu

Eri maissa on voimassa seuraavanlaisia työilman p-fenyleenidiamiinipitoisuuden raja-arvoja.

Asettaja	Vuosi	Vertailuaika						Huomautus
		8 h		15 min		Hetkellinen		
		ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³	
Suomi	2007	-	0,1	-	0,3	-	-	iho
Ruotsi	2005	-	-	-	-	-	-	-
Norja	2003	-	0,1	-	-	-	-	iho
Tanska	2005	-	0,1	-	-	-	-	iho
Hollanti	2006	-	0,1	-	-	-	-	iho

Saksa	1999	-	0,1	-	0,2	-	-	iho
Englanti	2005	-	0,1	-	-	-	-	iho
ACGIH	2006	-	0,1	-	-	-	-	-
EU	2004	-	-	-	-	-	-	-
Ehdotus, Suomi	2009	-	0,1	-	0,3	-	-	iho

Viitteet

- Abdulla, KA. ja Davidson, NM. (1996): A Woman Who Collapsed after Painting Her Soles, *Lancet* 348, 658
- Anuradha, S; Arora, S; Mehrotra, S. ja muut (2004): Acute Renal Failure Following para- Phenylenediamine (PPD) Poisoning: A Case Report and Review, *Ren Fail* 26, 329-332
- Armstrong, DKB; Jones, AB; Smith, HR. ja muut (1999): Occupational Sensitization to p- Phenylenediamine. A 17-Year Review, *Contact Dermatitis* 41, 348-349
- Ashraf, W; Dawling, S. ja Farrow, LJ. (1994): Systemic Paraphenylenediamine (PPD) Poisoning: A Case Report and Review, *Hum Exp Toxicol* 13, 167-170
- Averbukh, Z; Modai, D; Leonov, Y. ja muut (1989): Rhabdomyolysis and Acute Renal Failure Induced by para- Phenylenediamine, *Human Toxicol* 8, 345-348
- Baud, FJ; Galliot, M; Cantineau, JP. ja muut (1984): Rhabdomyolysis due to Acute Poisoning by p-Phenylenediamine, *J Toxicol Med* 4, 279-283
- Bernstein, DI. (1992): Occupational Asthma, *Med Clin North Am* 76, 917-934
- Bourquia, A; Jabrane, AJ; Ramdani, B. ja muut (1988): Systemic Toxicity of para-Phenylenediamine. 4 Cases, *Presse Med* 17, 1798-1800
- Brahmi, N; Kouraichi, N; Blel, Y. ja muut (2006): Acute Myocarditis and Myocardial Infarction Induced by para- Phenylenediamine Poisoning. Interest of Angiocoronarography, *Int J Cardiol* 113, 93-95
- Brancaccio, R. ja Cohen, DE. (1995): Contract Leucoderma Secondary to para- Phenylenediamine, *Contact Dermatitis* 32, 313
- Brown, JH; McGeown, MG; Conway, B. ja muut (1987): Chronic Renal Failure Associated with Topical Application of Paraphenylenediamine, *Br Med J* 294, 155
- Guerra, L; Tosti, A; Bardazzi, F. ja muut (1992): Contact Dermatitis in Hairdressers: The Italian Experience, *Gruppo Italiano Ricerca Dermati da Contatto e Ambientali, Contact Dermatitis* 26, 101-107
- Israels, MCG. ja Susman, W. (1934): *Lancet* 1, 508
- Kallel, H; Chelly, H; Dammak, H. ja muut (2005): Clinical Manifestations of Systemic para-Phenylene Diamine Intoxication, *J Nephrol* 18, 308-311
- Kanerva, L. ja Nixon, R. (2000): Lomatatuoinneista voimakkaita allergisia ihoreaktioita, *Työterveyslääkäri* 2/2000, 250- 251
- Lifshits, M; Yagupsky, P. ja Sofer, S. (1993): Fatal para- Phenylenediamine (Hair Dye) Intoxication in a Child Resembling Ludwig's Angina, *J Toxicol Clin Toxicol* 31, 653-656
- Lodde, B; Barbaud, A; Reichert-Penetrat, S. ja muut (2001): Eczema de Contact a la Paraphenylenediamine et Sensibilisations Croisees chez une Coiffeuse: Difficultes de Reorientation Professionnelle dans la Vente de Textiles, *Arch Mal Prof* 62, 121-124
- Mayer, RL. ja Förster, M. (1929): *Zbl Gew Hyg* 6, 171
- Nott, HW. (1924): *Br Med J* 1, 421
- Rebandel, P. ja Rudzki, E. (1995): Occupational Allergy to p-Phenylenediamine in Milk Testers, *Contact Dermatitis* 33, 138
- Saito, K; Murai, T; Yabe, K. ja muut (1990): Rhabdomyolysis due to para- Phenylenediamine (Hair Dye)- Report of an Autopsy Case, *Nihon Hoigaku Zasshi* 44, 469-474
- Shemesh, IY; Mishal, Y; Baruchin, AM. ja muut (1995): Rhabdomyolysis in para-Phenylenediamine Intoxication, *Vet Hum Toxicol* 37, 244-245
- Silberman, DE. ja Sorrell, AH. (1959): Allergy in Fur Workers with Special Reference to para- Phenylenediamine, *J Allergy* 30, 11-18
- Sir Hashim, M; Hamza, YO; Yahia, B. ja muut (1992): Poisoning from Henna Dye and para- Phenylenediamine Mixtures in Children in Khartoum, *Ann Trop Paediatr* 12, 3-6
- Suliman, SM; Homeida, M. ja Aboud, OI. (1983): Paraphenylenediamine Induced Acute Tubular Necrosis Following Hair Dye Ingestion, *Hum Toxicol* 2, 633-635
- Yagi, H; El Hendi, AM; Diab, A. ja muut (1996): para- Phenylenediamine Induced Optic Atrophy Following Hair Dye Poisoning, *Human Exper Toxicol* 15, 617-618
- Zeggwagh, AA; Abouqal, R; Abidi, K. ja muut (2003): Left Ventricular Thrombus and Myocarditis Induced by para- Phenylenediamine Poisoning, *Ann Fr Anesth Reanim* 22, 639-641